

09/06/2026

Με επιτυχία η Ημερίδα των Πνευματικών με θέμα: «Εξομολόγηση: το Βάπτισμα των δακρύων» (ΦΩΤΟ)

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Την Τρίτη 9 Ιουνίου στην αίθουσα «Μητροπολίτης Σταυροπηγίου Αλέξανδρος» στην Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά Βεροίας πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των «ΛΒ' Παυλείων» η Ημερίδα των πνευματικών με θέμα: «Εξομολόγηση: το Βάπτισμα των δακρύων».

Την ημερίδα προλόγισε και παρουσίασε ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς μας Μητροπόλεως Αρχιμ. Αρσένιος Χαλδαιόπουλος και συμμετείχαν κληρικοί που διακονούν με την άδεια και την ευλογία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βεροίας κ. Παντελεήμονος το μυστήριο της Εξομολογήσεως, καθώς και νέοι Ιερείς που χειροτονήθηκαν τα τελευταία έτη.

Πρώτος ομιλητής ήταν ο Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Η επιείκεια ως πατερική ποιμαντική πρακτική», ενώ δεύτερος ομιλητής ήταν ο Ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Πρωτοπρ. Βασίλειος Καλλιακμάνης, ο οποίος μίλησε με θέμα: «Η μετάνοια ως δεύτερο Βάπτισμα και η εκκλησιολογική διάσταση της».

Στον χαιρετισμό του ο Ποιμενάρχης, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων, ανέφερε χαρακτηριστικά:

Τήν περασμένη εβδομάδα συνα-ντη--θήκαμε στην Ήμερίδα για τούς ιερείς τήν όποια διοργάνωσε, όπως κάθε χρόνο στό πλαίσιο τῶν Παυ-λείων, ή Ίερά μας Μητρόπολη. Σήμερα έχουμε τή χαρά νά συνα-ντώμεθα σέ ἕναν πιό στενό, θά ἔλεγα, κύκλο, αὐτόν τῆς ἐπίσης κα-θιερωμένης ἀπό πολλῶν ἐτῶν Ήμε-ρίδος τῶν πνευματικῶν τῆς Ίεράς μας Μη-τρο--πό-λεως.

Σᾶς καλωσορίζω, λοιπόν, καί ἐγώ ὅλους μέ πολλή ἀγάπη, καί ἰδιαι-τέρως καλωσορίζω καί εὐχαριστῶ ἀπό καρδίας τούς ἐκλεκτούς προσ-κε-κλημένους ὁμιλητές μας, δύο διακεκριμένους κληρικούς καί πα-νε-πιστημιακούς διδασκάλους, τούς ὁποίους γνωρίζω ἀπό πολλῶν ἐτῶν: τόν αἰδεσιμολογιώτατο πρω-το-πρεσβύτερο π. Βασίλειο Καλ-λιακμάνη, ὁμότιμο καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀρι-στοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσα-λονίκης, καί τόν αἰδεσιμο-λογιώ-τατο πρωτοπρεσβύτερο π. Ἄθα-νάσιο Γκίκα, καθηγητή ἐπίσης τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστο-τελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλο-νί-κης καί Κοσμήτορά της.

Τούς εὐχαριστῶ θερμά γιά τήν πρόθυμη ἀνταπόκριση καί τήν παρουσία τους ἀλλά καί γιά ὅσα θά μᾶς ποῦν τόσο μέ βάση τίς ἐπιστη-μονικές τους γνώσεις ὅσο καί ἀπό τήν πολυετῆ ἐμπειρία τους στή δια-κονία τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς μετανοίας.

Ἄν ἡ ἱερωσύνη εἶναι, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «τέχνη τεχνῶν καί ἐπιστήμη ἐπι-στημῶν», εἶναι ἀκόμη ὑψηλότερη καί δυσκολότερη τέχνη καί ἐπιστή-μη ἢ διακονία τοῦ μυστηρίου τῆς ἱεράς Ἐξομολογήσεως καί τό ἔργο τοῦ πνευματικοῦ. Γι' αὐτό καί πα-ρό-τι ὁ Κύριός μας ἔδωσε χωρίς καμία προϋπόθεση ἢ διάκριση στούς μαθητές του τή χάρη τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν

άν-θρώ-πων, λέγοντας «λάβετε πνεῦ-μα ἅγιον, ἄν τινων ἀφεῖτε τὰς ἁμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς, ἄν τινων κρατεῖτε κεκράτηνται», ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει ὀρίσει γιὰ ποι-μαντικούς λόγους νὰ δίδεται ἡ δυ-νατότητα τῆς διακονίας τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως στοὺς ἱερεῖς μέ ἰδιαίτερη εὐχή καί κατά τήν κρίση τοῦ Ἐπισκόπου. Καί αὐτό, γιατί, ὅπως εἶναι προφα-νές, ἡ εὐθύνη τῆς καθοδηγήσεως ἑνός ἀνθρώπου μέσα ἀπό τό μυστήριον τῆς ἱεραῆς ἐξομολογήσεως ἀπαιτεῖ καί ἐμπειρία καί γνώση καί εἶναι μία μεγάλη καί σοβαρή εὐθύ-νη.

Τό θέμα τῆς σημερινῆς μας Ἡμε-ρίδας, ὅπως ἤδη γνωρίζετε καί ἀκού-σατε, ἐντάσσεται στό γενικό-τερο θέμα τῶν ΛΒ΄ Παυλείων, πού εἶναι «Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί τό Βάπτισμα», καί εἶναι «Ἐξομολόγη-ση: τό Βάπτισμα τῶν δακρύων».

Ἡ συσχέτιση τῆς ἐξομολογήσεως μέ τό βάπτισμα δέν εἶναι συμπτω-ματική. Εἶναι διαχρονική, ἐφόσον τό βάπτισμα συνεδέετο ἐξ ἀρχῆς μέ τή μετάνοια καί τήν ἐξομολόγησι καί ἐπισφράγιζε πάντοτε τήν ἄφε-ση τῶν ἁμαρτιῶν, πού παρείχετο μετά τή μετάνοια καί τήν ἐξομο-λόγησι.

Πρὶν ἀκόμη ἀπό τό χριστιανικό βάπτισμα, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρό-δρομος ἐπισφράγιζε μέ τή βάπτισι στὸν Ἰορδάνη τήν ἐξομολόγησι τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἐξομο-λογοῦντο τίς ἁμαρτίες τους.

Τό ἴδιο συνέβαινε καί μέ τό χρι-στιανικό βάπτισμα πρὶν ἀπό τήν καθιέρωσι τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ. Οἱ κατηχούμενοι ἐξομολογοῦντο πρὶν ἀπό τό βάπτισμα, καί τό βάπτι-σμα καθάριζε τίς ψυχές τους ἀπό ὅλες τίς ἁμαρτίες πού εἶχαν διαπράξει μέχρι τότε, ἀφοῦ προη-γεῖτο μετάνοια.

Τό μυστήριον τοῦ βαπτίσματος τε-λεῖται ὅμως ἅπαξ, μία φορά στή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καί δέν μπορεῖ νὰ ἐπαναληφθεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως συνεχίζει νὰ ἁμαρτάνει ἐξαι-τίας τῆς φυσικῆς ροπῆς τῆς ἀν-θρωπίνης φύσεως πρὸς τήν ἁμαρ-τία. Δέν στερεῖται ὅμως τή δυνα-τότητα νὰ λάβει τήν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν του, ἐφόσον μετανοήσῃ, ἀξιοποιώντας τή χάρι πού ἔδωσε ὁ Κύριός μας στήν Ἐκκλησία του. Καί ἔτσι ἡ εἰλικρινής μετάνοια μέσα στό ἱερό μυστήριον τῆς Ἐξομολο-γήσεως, χαρίζει τήν ἄφεσι καί ἀνα-νεώνει τή χάρι τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος, ἐνῶ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας ἀντικαθιστοῦν τό ὕδωρ τοῦ βαπτίσματος καί ἀπο-πλύνουν τὸν λευκὸ χιτῶνα τοῦ βαπτίσματος ἀπὸ τοὺς ρύπους τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ μετάνοια βεβαίως εἶναι ἓνα προσωπικό βίωμα, εἶναι μία δια-δρομὴ πού δέν εἶναι εὐκόλη οὔτε αὐτονόητη, ἀφενὸς γιατί ὁ ἄνθρω-πος πρέπει νὰ γνωρίζει γιατί πρέ-πει νὰ μετανοεῖ, ἀλλὰ καί πῶς πρέπει νὰ μετανοεῖ. Ἀσφαλῶς ὑπάρ-χουν θέματα καί ἁμαρτίες, γιὰ τίς ὁποῖες δέν χρειάζεται νὰ διευκρινίσῃ κανεὶς ὅτι ὑπάρχει

ανάγκη μετανοίας.

Υπάρχουν όμως πάρα πολλά άλλα θέματα, τά όποια καί πρέπει νά γνωρίζει κανείς ότι έχει ανάγκη μετανοίας, εάν πέσει σέ αυτά, αλλά καί πρέπει νά μάθει νά τά άνα-γνωρίζει μέσα στήν ψυχή του, μέσα στήν καθημερινότητά του. Καί γι' αυτό χρειάζεται καθοδήγηση από τόν πνευματικό καί μάλιστα από έναν κληρικό πού έχει καί έμπειρία καί γνώση καί τόν κατάλληλο τρόπο νά διαχειρισθεϊ καταστάσεις καί νά βοηθήσει τόν άνθρωπο πού είτε προσέρχεται είτε θέλει νά προ-σέλθει στό μυστήριο τής ιερᾶς έξο-μολογήσεως.

Αυτή ή βοήθεια καί ή καθοδήγηση πού προσφέρεται μέσα από τό μυ-στήριο τής ιερᾶς έξομολογήσεως, προσφερόταν κατά τούς πρώτους αιώνες μέσα από τήν κατήχηση. Διότι, όπως είπα προηγουμένως, άφενός ό άνθρωπος δέν μπορεί νά γνωρίζει πάντοτε τί είναι σφάλμα ή τί είναι άμαρτία καί άφετέρου διότι ό πονηρός, προκειμένου νά μήν τόν αφήσει νά μετανοήσει, επιχειρεϊ συχνά νά καλύψει καί νά δικαιολογήσει γεγονότα καί κατα-στάσεις γιά τά όποια χρειάζεται ό άνθρωπος νά μετανοήσει.

Υπάρχει όμως καί ή άλλη πλευρά του̃ θέματος: πώς καί πόσο χρειά-ζεται νά μετανοήσει ό πιστός.

Η έξομολόγηση είναι τό βάπτι-σμα τών δακρύων, αλλά πολλές φορές καί αυτό παρανοείται ή καί παρεξηγεϊται, καί ό πνευματικός θά πρέπει νά τό κατανοήσει καί νά βοηθήσει τόν έξομολογούμενο.

Γιά νά αποτελοϋν τά δάκρυα βά-πτισμα, θά πρέπει νά είναι δάκρυα ειλι-κρινουῶς μετανοίας. Νά μήν είναι δάκρυα πού εκφράζουν άπλως ένα συναίσθημα ή μία άπο-γοήτευση ή μερικές φορές έναν πληγωμένο έγωισμό.

Υπάρχει βέβαια καί τό αντίστρο-φο. Δέν θά πρέπει ή συνειδη-το-ποίη-ση μιᾶς άμαρτίας, μιᾶς πτώ-σεως, ενός πάθους νά γίνεται άφορ-μή ή λόγος πού, αντί νά όδη-γήσει τόν άνθρωπο στή μετάνοια καί στή λύτρωση, τόν όδηγεϊ στήν άπόγνωση ή καί στήν κατάθλιψη. Αυτό κάποιες φορές μπορεί νά συμβεϊ, είτε γιατί ό άνθρωπος είναι ευαίσθητος ή έχει μία τέτοια ροπή είτε γιατί πρόκειται γιά μία παγίδα του̃ πονηροϋ, πού επιχειρεϊ νά έμπο-δίσει τόν άνθρωπο νά ζησει τή χαρά τής μετανοίας καί τής άφέ-σεως, καί άκόμη κάποιες φορές από λάθος διαχείριση τής πνευμα-τικῆς αυτῆς καταστάσεως καί τής ψυχοσυνθέσεως του̃ έξομολογου-μένου από τόν πνευματικό.

Καί έδῶ ξεκείται ή μεγάλη ευ-θύνη του ένώπιον καί του̃ Θεοϋ καί τών ανθρώπων. Ό πνευματικός διαχειριζεται τή χάρη τής άφέσεως τών άμαρτιών τών ανθρώπων προς σωτηρία τους, διότι ό Θεός πού τήν προσφέρει «πάντας άν-θρώ-πους θέλει

σωθῆναι καί εἰς ἐπί-γνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν».

Πῶς θά φθάσει ὁμοῦς ὁ ἐξο-μο-λο-γούμενος στή σωτηρία εἶναι ἐν μέρει καί εὐθύνη τοῦ πνευματικοῦ, γιά τό πῶς δηλαδή θά βρεῖ τόν τρόπο νά βοηθήσει τήν κάθε ψυχή.

Ἀσφαλῶς ὁ Θεός δέν θά ἀφήσει κανέναν ἄνθρωπο πού προσέρ-χε-ται στό μυστήριο τῆς ἐξομολογή-σεως μέ ἀγαθή διάθεση, μέ εἰλικρι-νεῖς προθέσεις καί κυρίως μέ μετά-νοια νά χαθεῖ ἀπό κάποια λαν-θασμένη ἢ ἀδέξια συμπεριφορά τοῦ πνευματικοῦ. Αὐτό ὁμοῦς δέν ἀπαλλάσσει ἐμᾶς ἀπό τήν εὐθύνη οὔτε ἀπό τήν προσπάθεια πού πρέ-πει νά καταβάλλουμε γιά νά βοη-θή-σουμε καί νά στηρίξουμε τόν ἄν-θρωπο πού μᾶς ἐμπιστεύεται τήν ψυχή του, γιατί δέν θά πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι κάθε ψυχή ἔχει τίς δικές της ἀνάγκες καί τήν ἰδιαι-τε-ρότητά της, τήν ὁποία δέν μπο-ροῦμε νά ἀγνοοῦμε.

Φυσικά δέν θά πρέπει νά θεω-ροῦμε ὅτι ἡ ψυχή θά φθάσει στή σωτηρία μόνο μέ τίς δικές μας συμ-βουλές καί τή δική μας καθο-δή-γηση. Ἡ αὐτοπεποίθηση πού μπο-ρεῖ νά ἔχουμε γιά τίς ἰκανότητές μας ὡς πνευματικοί δέν εἶναι κα-λός σύμβουλος γι' αὐτό τό ὑψηλό ἔργο πού μᾶς ἔχει ἐμπιστευθεῖ ὁ Χριστός καί ἡ Ἐκκλησία. Χρειά-ζεται καί ἐμεῖς νά προσευχόμεθα καί νά ζητοῦμε τή χάρη τοῦ Θεοῦ καί γιά νά μᾶς βοηθήσει νά καθο-δηγήσουμε μέ τόν ἐνδεδειγμένο τρόπο τόν ἄνθρωπο πού ἔχουμε ἐνώπιόν μας, ἀλλά καί γιά νά φωτίσει καί ἐκεῖνον, ὥστε νά κατανοήσει καί νά ἐφαρμόσει μέ τόν καλύτερο τρόπο ὅ,τι θά τοῦ ποῦμε.

Καί καθώς διανύουμε ἀκόμη τήν Ἑβδομάδα τοῦ ἁγίου Λουκᾶ καί τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως εἶναι καί αὐτό ἕνα ἰατρεῖο, ψυχῶν βε-βαίως, θά ἤθελα νά σᾶς ὑπενθυ-μίσω μόνο αὐτό πού εἶπα στήν ὁμιλία μου στήν Ἡμερίδα τῶν ἱε-ρέων γιά τήν ποιμαντική τοῦ ἁγίου Λουκᾶ σχετικά μέ τό μυστήριο τῆς μετανοίας καί τῆς ἱεραῆς ἐξομο-λο-γήσεως.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς ἔδινε μεγάλη ἔμ-φαση σέ αὐτό καί τό θεωροῦσε ὡς ἕνα ἀπό τά ἱερώτερα καί πιό ἀπαι-τητικά ἔργα τοῦ ἱερέως. Γι' αὐτό καί πάντοτε τούς συμβούλευε νά μήν τελοῦν ποτέ πρόχειρα τό μυ-στήριο τῆς ἐξομολογήσεως. Νά μήν τό θεωροῦν μία τυπική διαδικασία, ἰδιαίτέρως στίς περιόδους πρὶν ἀπό τίς μεγάλες ἑορτές, στίς ὁποῖες προ-σέρχονται ἄνθρωποι πού δέν προσέρχονται ποτέ ἄλλοτε. Δέν θά πρέπει ἐπ' οὐδενί ἐξαιτίας τῆς κοπώ-σεως ἢ ἐπειδή θεωροῦμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί δέν ἔρχονται συνειδητοποιημένοι νά ἀντιμετω-πί-σουμε τήν ἐξομολόγησή τους ἀπλῶς διεκπεραιωτικά. Μπορεῖ αὐτή ἡ μία, ἡ τυχαία φορά νά εἶναι ἡ ἀφορμή τῆς ἀλλαγῆς τῆς ζωῆς τους πρὸς τόν Θεό ἢ τῆς ἀπομα-κρύνσεώς τους ἀπό Αὐτόν.

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς προέτρεπε τούς πνευματικούς νά μή βιάζονται κατά τήν

έξομολόγηση ούτε νά αντιμετωπίζουν τό μυστήριο ως μιά τυπική ύποχρέωση. «Άς μή λυ-πόμαστε ούτε τόν χρόνο ούτε τόν κόπο. Ύπάρχουν άνθρωποι πού έρχονται μέ άληθινό φόβο Θεοῦ καί βαθιά μετάνοια.

Έρχονται τραυματισμένοι πνευ-μα-τικά καί περιμένουν από τόν πνευματικό πατέρα νά τούς βοη-θήσει, νά τούς καθοδηγήσει καί νά θεραπεύσει τίς πληγές τῆς ψυχῆς τους. Μέ πόση εύγνωμοσύνη άκούν έναν ιερέα πού τούς μιλά μέ άγάπη! Καί μέ πόση άπογοήτευση φεύγουν, όταν συναντοῦν ψυχρό-τητα, άδιαφορία ἢ βιασύνη».

Άλλά καί πόση άπογοήτευση αισθά-νονται, όταν βλέπουν τόν πνευματικό νά ζεΐ καί νά συμπε-ριφέρεται μέ διαφορετικό τρόπο από ὅ,τι τόν άκούν νά τούς συμ-βουλεύει νά ζοῦν καί νά άγωνί-ζονται ἐκεῖνοι.

Μέ αὐτές τίς λίγες σκέψεις καί άφοῦ εύχαριστήσω γιά άκόμη μία φορά τόσο τόν π. Βασίλειο ὅσο καί τόν π. Άθανάσιο, πού θά άκού-σουμε στή συνέχεια, παραχωρῶ τό βῆμα στόν πρώτο ὁμιλητή μας.

